

บทบรรณาธิการ

คำถาม ผู้ได้มาซึ่งสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ยื่นคำร้องขอเป็นคดีไม่มีข้อพิพาท ขอให้ศาลมีคำสั่งว่าตนได้มาซึ่งสิทธิครอบครองที่ดินแปลงดังกล่าว หากมีผู้ยื่นคำคัดค้านเข้ามาศาลจะต้องดำเนินการไต่สวน และมีคำสั่งตามคำร้องขอหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๔๐/๒๕๕๗ การเสนอคดีต่อศาลกระทำได้ ๒ วิธี วิธีแรก หากมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่ง ก็เสนอเป็นคดีมีข้อพิพาทโดยทำเป็นคำฟ้องยื่นต่อศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ส่วนวิธีที่สอง หากบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล ก็เสนอเป็นคดีไม่มีข้อพิพาทโดยทำเป็นคำร้องขอยื่นต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๑๘๘ (๑) ส่วนกรณีใดบ้างที่บุคคลจะต้องใช้สิทธิทางศาลก็ต้องพิจารณาจากกฎหมายสารบัญญัติ กล่าวคือจะต้องมีกฎหมายบัญญัติรับรองให้ใช้สิทธิทางศาลโดยยื่นคำร้องขอในกรณีนั้น ๆ ได้ กรณีของผู้ร้องที่ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ร้องได้มาซึ่งสิทธิครอบครองที่ดินนั้นไม่มีกฎหมายรับรองว่าการขอให้ศาลมีคำสั่งดังกล่าวสามารถทำเป็นคำร้องขออย่างคดีไม่มีข้อพิพาทได้ ดังนั้นผู้ร้องจะเริ่มคดีโดยทำเป็นคำร้องขอยื่นต่อศาลเป็นคดีไม่มีข้อพิพาทตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๑๘๘ (๑) หาได้ไม่ ผู้ร้องจึงไม่อาจขอให้ศาลดำเนินการไต่สวนและมีคำสั่งตามคำร้องขอได้ แม้ว่าบริษัทบริหารสินทรัพย์ แม็กซ์ จำกัด จะยื่นคำคัดค้านเข้ามาก็ตาม กรณีก็ไม่อาจดำเนินการสอบสวนพิจารณาอย่างคดีมีข้อพิพาทได้

คำถาม ผู้ซื้อชำระค่าห้องชุดพิพาทให้แก่ผู้ขายครบถ้วนตามสัญญาแล้ว ผู้ขายจึงมอบหนังสือมอบอำนาจการโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดพิพาทและหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดพิพาทให้แก่ผู้ซื้อเพื่อดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด พร้อมทั้งส่งมอบการครอบครองห้องชุดพิพาทให้แก่ผู้ซื้อเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่ผู้ซื้อยังไม่ได้จดทะเบียนสิทธิเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดพิพาทเป็นของผู้ซื้อ ดังนี้ ผู้ซื้อจะมีสิทธิร้องขอให้เพิกถอนการยึดห้องพิพาทที่โจทก์นำยึดหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๒๔/๒๕๕๗ ผู้ร้องได้ชำระค่าห้องชุดพิพาทครบถ้วนรวมทั้งมีการเข้าครอบครองใช้ประโยชน์ห้องชุดพิพาทที่ซื้อแล้ว คงเหลือแต่การจดทะเบียนสิทธิเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดพิพาทให้แก่ผู้ร้อง ถือได้ว่าผู้ร้องเป็นบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๐ ซึ่งการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงบุริมสิทธิหรือสิทธิอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกอาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๗ โจทก์จึงไม่มีสิทธินำยึดห้องชุดพิพาทเพื่อบังคับคดีอันเป็นการกระทบกระทั่งถึงสิทธิของผู้ร้อง ผู้ร้องมีสิทธิร้องขอให้เพิกถอนการยึดห้องชุดพิพาทที่โจทก์นำยึดได้

การร้องให้เพิกถอนการยึดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๒๘๗ มิใช่เป็นการร้องขัดทรัพย์ตามมาตรา ๒๘๘ การที่ศาลชั้นต้นเรียกค่าขึ้นศาลจากผู้ร้องในศาลชั้นต้นและในชั้นฎีกากับเรียกค่าขึ้นศาลจากโจทก์ในชั้นอุทธรณ์อย่างคดีมีทุนทรัพย์เป็นการไม่ถูกต้อง

คำถาม คำร้องขอรับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้อื่นโดยอาศัยอำนาจแห่งบุริมสิทธิจำนอง โดยตามคำร้องขอไม่ปรากฏว่าผู้ร้องไม่สามารถเอาชำระได้จากทรัพย์สินอื่นของผู้จำนอง (จำเลย) ผู้ร้องมีสิทธิขอเฉลี่ยทรัพย์ในฐานะเจ้าหนี้สามัญอีกฐานะหนึ่งหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๖๕๖/๒๕๕๗ ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้ผู้รับจำนองและเป็นเจ้าหนี้จำเลยที่ ๔ ตามคำพิพากษาอื่นของศาลชั้นต้น ย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิในอันที่จะขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินจำนองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๗, ๒๘๘ และขอเฉลี่ยทรัพย์ในฐานะเจ้าหนี้สามัญตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๐ ได้ด้วย แต่ตามคำร้องขอรับชำระหนี้จากเงินขายทอดตลาดที่ดินเป็นเรื่องที่ผู้ร้องขอรับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้อื่นโดยอาศัยอำนาจแห่งบุริมสิทธิจำนอง และไม่อาจถือว่าเป็นการที่ผู้ร้องขอเฉลี่ยทรัพย์ในฐานะเจ้าหนี้สามัญอีกฐานะหนึ่งมาพร้อมกันด้วยได้ เพราะการใช้สิทธิในการขอรับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้อื่นโดยอาศัยอำนาจแห่งบุริมสิทธิจำนอง และการขอเฉลี่ยทรัพย์มีเงื่อนไขและองค์ประกอบตามที่กฎหมายบัญญัติไว้แตกต่างกัน โดยเฉพาะเงื่อนไขของการขอเฉลี่ยทรัพย์ที่ผู้ยื่นคำขอต้องไม่สามารถเอาชำระได้จากทรัพย์สิน

อื่น ๆ ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ก็ไม่ปรากฏตามคำร้องของผู้ร้องว่าผู้ร้องไม่สามารถเอาชำระได้จากทรัพย์สินอื่น ๆ ของจำเลยที่ ๔ ทั้งตามคำสั่งศาลชั้นต้นเป็นการอนุญาตให้ผู้ร้องชำระหนี้จำนวนก่อนเจ้าหนี้อื่นโดยอาศัยอำนาจแห่งบุริมสิทธิจำนวน มิได้มีถ้อยคำใดที่อนุญาตให้ผู้ร้องเข้าเฉลี่ยทรัพย์สินในฐานะเจ้าหนี้สามัญ ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิเข้าเฉลี่ยทรัพย์สินในฐานะเจ้าหนี้สามัญ การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีแสดงรายการรับ-จ่ายเงินให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้ตามสัญญาจำนวน ดอกเบี้ยและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับจำนวน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๑๕ จึงชอบแล้ว

คำถาม ผู้ร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบ ไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนคำร้องศาลยกคำร้องโดยถือว่าผู้ร้องไม่มีพยานมาศาลหรือผู้ร้องไม่มีพยานมาสืบ ผู้ร้องจะยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๓๖/๒๕๕๑ ผู้ร้องไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนคำร้องขอคืนของกลางต้องด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๖ ประกอบมาตรา ๑๘๑ ศาลชั้นต้นชอบที่จะยกฟ้อง และผู้ร้องมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าผู้ร้องทราบนัดแล้วไม่มาศาลถือว่าผู้ร้องไม่มีพยานมาศาลและให้ยกคำร้องจึงเป็นการไม่ชอบ แม้ศาลชั้นต้นจะยกคำร้องของผู้ร้องโดยถือว่าผู้ร้องไม่มีพยานมาสืบ ก็ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ร้องที่จะยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่แล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนคำสั่งของศาลชั้นต้นดังกล่าว

คำถาม โจทก์ไม่มาศาลในวันนัดสืบพยานโจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกฟ้องโจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้อง และศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์มีสิทธิฎีกาต่อมาหรือไม่

การกำหนดวันนัดพิจารณาสืบพยานที่ศูนย์นัดความตามคำสั่งศาลโดยไม่ได้กำหนดนัดต่อศาลเองเป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๒๘๐/๒๕๕๑ คดีนี้เป็นเรื่องที่โจทก์ขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องและศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ดังนี้จึงไม่ใช่กรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์แต่ประการใด จะนำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๐ แห่ง ป.วิ.อ. มาบังคับแก่กรณีเช่นนี้หาได้ไม่

การที่เจ้าหน้าที่ศาลประจำศูนย์นัดความบันทึกวันนัดสืบพยานโจทก์ตามที่โจทก์ และทนายจำเลยตกลงกัน แม้โจทก์ไม่มีทนายความคอยให้คำปรึกษาในขณะที่ตกลง กำหนดวันนัดก็ตาม แต่โจทก์เป็นผู้กำหนดวันนัดด้วยตนเอง โจทก์ควรจดบันทึกวันเวลา นัดไว้เพื่อมิให้หลงลืม แต่ทางนําสืบของโจทก์ไม่ปรากฏว่าโจทก์จดบันทึกวันนัดแต่อย่างใด เชื่อว่าโจทก์จดจำวันนัดสืบพยานโจทก์คลาดเคลื่อน ซึ่งเป็นความผิดพลาดที่เกิดจากความ ไม่รอบคอบและเป็นความประมาทเลินเล่อของโจทก์เอง จึงไม่มีเหตุสมควรที่จะยกคดีของ โจทก์ขึ้นพิจารณาใหม่

ป.วิ.พ. มาตรา ๑ (๗) ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ให้คำนิยามของคำว่า กระบวนพิจารณาไว้ว่า “กระทำการใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้อันเกี่ยว ด้วยคดีซึ่งได้กระทำไปโดยคู่ความในคดีนั้น หรือโดยศาลหรือตามคำสั่งของศาลไม่ว่าการ นั้นจะเป็นโดยคู่ความฝ่ายใดทำต่อศาลหรือต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือศาลทำต่อคู่ความ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย และรวมถึงการส่งคำคู่ความและเอกสารอื่น ๆ ตามที่บัญญัติ ไว้ในประมวลกฎหมายนี้” เมื่อคดีนี้ศาลสั่งให้คู่ความกำหนดวันนัดพิจารณาสืบพยานโจทก์ และนัดสืบพยานจำเลยที่ศูนย์นัดความและคู่ความได้ตกลงกำหนดวันนัดที่ศูนย์นัดความ ถือได้ว่าการกระทำของคู่ความที่ตกลงกำหนดวันนัดที่ศูนย์นัดความเป็นการกระทำตาม คำสั่งศาลและเป็นการกำหนดวันนัดต่อศาลแล้ว ดังนั้น การกำหนดวันนัดที่ศูนย์นัดความ จึงชอบด้วยกฎหมาย

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ